

ONDER DE TITEL „ADVENT TO WHITSUNTIDE, ORGANMUSIC for the church year, based on six hymns for the great festivals,” verschenen bij Hinrichsen, Londen, zes nieuwe orgelstukken van prof. Hendrik Andriessen.

De bundel bevat resp. *Preludium* op „Veni, veni Emmanuel” (Advent), *Toccatina* op „In dulci jubilo” (Kerstmis), *Interludium* op „De Profundis” (Vasten), *Postludium* op „O sacred head” (Passietijd), *Preludium* op „O filii et filiae” (Pasen) en *Ricercare* op „Veni Creator Spiritus” (Pinksteren).

De speelduur van iedere compositie bedraagt pl.m. 3 à 4 minuten. De door de uitgever of de componist gekozen mooie basis-hymnen zijn grotendeels welbekend. De adventshymne „Veni, veni Emanuel” was mij onbekend (vb. 1).

Ter introductie der stukken volgt hier een kort exposé van de door de componist toegepaste technische werkwijze: In het *Preludium* op „Veni, veni Emanuel” wordt eerst de gehele hymne in een stoere harmonisatie geëxposeerd. Dan volgt een middendeel waarin zesmaal achtereens drie toccata-achtige maten (zestiende noten in octaven) afwisselen met zes maten die het beste te omschrijven zijn als een vrij koraal. Het *Preludium* wordt dan besloten met een vernuftige combinatie van de drie elementen: de basis-hymne in lange noten in het pedaal, de toccata-noten (wederom in octaven, maar nu in achtsten-beweging) in de middenstemmen en daarboven (in de oorspronkelijke waarden) de als vrij koraal omschreven melodie.

De speelse, plezierige *Toccatina* op „In dulci jubilo” is geschreven in een

driedelige vorm A-B-A. De tweede A is een enigszins ingekorte herhaling van de eerste A. Het improvisatorische middendeel B vormt een welkome afwisseling, maar is naar mijn gevoel te kort. De twee laatste zinnen van „In dulci jubilo”, in volle accoorden gezet, beschuiten de *Toccatina* (vb. 2).

In het zeer mooie *Interludium* op „De Profundis” (Adagio e Grave) herkent men brokstukken doch vooral de aanvangsmaten van de basis-hymne, verspreid over het geheel. In dit stuk, dat aandoet als een vrije improvisatie, meer harmonisch dan contrapuntisch, spreekt de typische Andriessen-orgelstijl het overtuigendst en het duidelijkst. (vb. 3).

Ook in het *Postludium* op „O sacred head” is de basis-hymne bij brokstukken verspreid over, doch organisch opgenomen in het geheel.

Het *Preludium* op „O filii et filiae” geeft eerst het koraal in extenso, gedeeltelijk in octaven, gedeeltelijk geharmoniseerd. Daarna volgt een vrije improvisatorische parafraze, afgesloten met een zin van het koraal. Het bewegelijke, frisse slotstuk van de bundel, *Ricercare* op „Veni, Creator Spiritus” is gebouwd op twee thema's. Het eerste thema, geïnspireerd op „Veni Creator”,

wordt vrij uitvoerig uitgewerkt. De ontwikkeling van het vrije tweede thema neemt slechts vier maten in beslag, waarna een combinatie van thema 1 en thema 2 (dit laatste in vergroting) volgt. De afsluiting van het geheel is een in volle accoorden gezette harmonisatie van het *Veni Creator*. (vb. 4).

Alle stukken eisen vanzelfsprekend een fijnzinnige, weloverwogen registratie. Stellig zal deze nieuwe bundel, waarin vooraf de gebruikte basis-hymnen staan afgedrukt met daarbij enkele historische notities over de bronnen (van de hand van dr. Erik Routley), voor vele organisten een welkome afwisseling van het repertoire betekenen.

De bundel is verkrijgbaar in een zetting voor manueel en pedaal, maar ook in een alleen maar manualiter-zetting. Zakelijk bezien zal het wel praktisch zijn. De vraag dringt zich echter op of deze werkwijze navolging verdient. De hier gegeven besprekingen zijn geschreven naar aanleiding van de manueel-pedaal-zetting. Een vergelijking met de vereenvoudigde manualiter-uitgave valt dan ook beslist in het voordeel van de „volledige” zetting uit.